

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO

IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Apropozycji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok II

12 października 1946

Nr 41

Problemy gospodarcze Ziem Odzyskanych Posiedzenie Rady Gospodarczej Ziemi Lubuskiej

Jak już donosiliśmy w poprzednim numerze, w dniu 25 września br. odbyło się w Zielonej Górze drugie posiedzenie R. G. Z. L. pod przewodnictwem prezesa Rady Stefana Kałamajskiego. Referaty wygłosili Dyr. Dep. Min. Z. O., mgr Leopold Gluck n. t. „Przekazywanie przez Państwo w ramach zasiedlenia Ziem Odzyskanych mienia nierolniczego na rzecz inicjatywy prywatnej”, Dyr. Poznańskiego Zjednoczenia Energetycznego mgr. Bieroński Kazimierz n. t. „Zagadnienie elektryfikacji Ziemi Lubuskiej” i w nieobecności Dyr. Dep. Min. P. mgr Zbigniewa Ehrenberga, który nie mógł przybyć na posiedzenie, został wygłoszony jego referat n. t. „Zagadnienia uruchamiania przemysłu na Ziemach Odzyskanych”.

Sprawy poruszone na pierwszym zebraniu R. G. Z. L. odbytem w dniu 15 czerwca br. w Gorzowie wyjaśnili Nacz. Wydz. Z. O. Urzędu Woj. mgr Jan Frąckowiak, Nacz. Wydz. A. i H. w Urzędzie Woj. mgr Marian Nowicki, Starosta pow. gorzowskiego p. Florian Kroenke, w-dyr. Lasów Państwowych w Złotoryji inż. Kemmer, i Kier. Ekspozytury gorzowskiej Izby P.-H. w Poznaniu Edward Pilarski.

Dyr. Gluck w swoim referacie stwierdził na wstępie, że sprawa uregulowania stosunku własności nierolniczej na Ziemach Odzyskanych jest punktem podstawowym dla normalizacji życia gospodarczego na tym terenie. Niezwykła trudność problemu, zarówno z punktu widzenia gospodarczego, jak i prawnego była przyczyną, że sprawa ta nie została wcześniej uregulowana.

W kwestii własności nierolniczej na Z. O. wysuwają się na czoło zagadnienia uregulowane w dwóch dekreтах mianowicie z 25 lipca 1946 o ustroju rolnym i osadnictwie na obszarze Z. O. i b. w. m. Gdańska oraz uchwalony przez Komitet Ekonomiczny R. M. projekt dekretu o przekazywaniu przez Państwo w ramach zasiedlenia Z. O. mienia nierolniczego na rzecz inicjatywy prywatnej.

W odniesieniu do własności nierolniczej na Z. O. obowiązują następujące normy prawne: Ustawa z dnia 3. 1. br. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej oraz ustawa z 8 marca 1946 r. o majątkach opuszczonych i porzuconych.

W odniesieniu do pewnych ruchomości obowiązuje rozporządzenie Rady Min. z dnia 11 lipca br. o uregulowaniu trybu przekazywania ich na własność poszczególnym osobom fizycznym i prawnym. To ostatnie rozporządzenie obejmuje tylko niewielki zakres dóbr poniemieckich.

Zasadniczy trzon nierolniczego mienia niemieckiego w tej chwili jest własnością Państwa. Tu prelegent podkreśla, że niema sprzeczności pomiędzy ustawą z 3. 1. 1946, a postulatami dotyczącymi inicjatywy prywatnej, albowiem ustawa ta jest podstawą formalno-prawną do przekazywania przez Państwo na rzecz innego właściciela jakiegokolwiek przedsiębiorstwa.

Punktem wyjścia, wspomnianego dekretu przyjętego

przez Komitet Ekonomiczny R. M. jest, że całe poniemieckie mienie jest w rękach Państwa, z czego jednak Państwo zamierza część przekazać do rąk spółdzielczości, samorządu i do rąk prywatnych. Przekazaniu nie ulegną te przedsiębiorstwa, które w myśl ustawy o upaństwowieniu przemysłu uznane są za podstawowe, poza tym przedsiębiorstwa komunikacyjne i ruchomości objęte postanowieniami ust. z 11.7. 46. Wreszcie wyłączone z pod przekazania będzie wszelki majątek potrzebny dla celów administracji lub gospodarki państwowej albo też dla celów użyteczności publicznej. Ministerstwo Z. O. wystąpiło z projektem, aby na terenie Z. O. wszystkie grunty miejskie Państwo przekazało samorządowi, a nie właścicielom prywatnym. Według tego projektu nieruchomości byłyby przekazywane na podstawie wieczystej dzierżawy lub też prawa zabudowy. Być może, że komunalizacja gruntów

W tym numerze:

Problemy gospodarcze Z. O. — Zagadnienie bezpieczeństwa pracy — Kontrola przemysłowych uprawnień podatków — Opłata monopolowa od spirytusu wyprzedzanego z wina — Poradnik księgowego (czynsz za wynajęty lokal handlowy) — Koncesjonowanie garbarń — Produkcja, obrót i opodatkowanie sztucznych środków słodzących — Wypowiadanie umów o pracę — Komunikaty.

W najbliższych numerach:

Nadzwyczajny podatek od wzbogacenia wojennego — Podatek dochodowy — Organizacja przedsiębiorstw — Poradnik księgowego — Ubezpieczenie wypadkowe — Komunikaty — Handel zagraniczny.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel.

zostanie ograniczona do tych tylko osrodków, które albo uległy silnemu zniszczeniu, albo też wykazują zasadnicze zmiany rozwojowe, mianowicie Wałbrzych, Wrocław, Szczecin, Zabrze, Bytom i Gliwice. Ze względu na potrzeby terenowe mogą dodatkowo ulec wyłączeniu dalsze obiekty ściśle sprecyzowane, o czym decydować będzie Komisja klasyfikacyjno-szacunkowa. Państwo nie chciałoby stwarzać typu wielkiego kamienicznika, pragnie jednakże z drugiej strony, aby przeciętna nieruchomości znalazła się w rękach prywatnych.

Jeżeli chodzi o tryb przekazywania ponemieckiego mienia nierolniczego w ręce prywatne, to przewiduje się trzy sposoby, mianowicie **bezpłatne nadanie, sprzedaż i dzierżawa**. Bezpłatne nadanie odnosi się do repatriantów, którzy pozostawili swe mienie na wschodzie i mogą otrzymać rekompensatę utraconego mienia, choć niekoniecznie w tej samej wysokości. Poza tym bezpłatne nadanie może być stosowane do zdemobilizowanych żołnierzy lecz tylko w ramach przewidzianych w dekrete z 18. XI. 45 o pomocy i zasiłkach dla żołnierzy, — wreszcie bezpłatne nadanie może być stosowane do osób prawa publicznego w wypadkach koniecznych. Dzierżawa będzie stosowana w tych wypadkach, gdy Państwo nie będzie chciało pozbyć się własności poszczególnych obiektów, co do których jednakże narazie nie ma zainteresowania. We wszystkich pozostałych wypadkach będzie stosowana sprzedaż.

Nabywcą mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i prawne, i to zarówno prawa publicznego, jak i prywatnego. Pierwszeństwo mają osoby, które mogą się wykazać posiadaniem już zagospodarowanego obiektu i poczynionymi wkładami. Wkłady finansowe i ewentl. wpłacone dzierżawy mogą być zaliczone na poczet ceny kupna. Dalszy stopień pierwszeństwa posiadają repatrianci, reemigranci i osoby, które w związku z działaniami wojennymi utraciły znaczną część swojego majątku.

Jedną z wielkich trudności, dekretu stanowiło ustalenie trybu postępowania przy przekazywaniu własności nierolniczej w ręce prywatne. Aby w jak najszybszym stopniu wykluczyć możliwość nadużyć, dekret wprowadza zasadę jawności postępowania. Będą ogłaszane publicznie listy osób, na rzecz których ma nastąpić przekazanie własności i będzie istniała możliwość zgłaszania zastrzeżeń i sprzeciwów. Tryb postępowania będzie następujący. Główna Komisja klasyfikacyjno-szacunkowa będzie ustalała co i w jaki sposób będzie podlegało przekazaniu na własność. Wojewódzka Komisja klasyfikacyjno-szacunkowa będzie miała zadanie podobne, jednakże tylko w odniesieniu do pewnych konkretnych obiektów majątkowych. Powiatowe Komisje osiedleńcze będą przeprowadzały konkretne przydziały. Odwoławcze komisje osiedleńcze będą rozstrzygały odwołania od powiatowych komisji osiedleńczych, wreszcie będzie powołana instytucja kredytów (jedna lub więcej), która w imieniu Państwa będzie zawierała umowy, przy czym przewiduje się udzielanie kredytu. Ta sama instytucja będzie administrować udzielonymi kredytami, przy czym możliwe, że stanie się to podstawą do uruchomienia kredytów długoterminowych.

Orzeczenie Komisji Osiedleńczej będzie stanowiło tytuł własności i podstawę do wpisu do księgi hipotecznej i do rejestru handlowego. W ten sposób nadana własność będzie podlegała jednakże pewnym ograniczeniom, mianowicie przez przeciąg dwóch lat pozbywalność przyznanego obiektu majątkowego nie będzie dozwolona bez zezwolenia władz, poza tem na Z. O. nie wolno mienia ani porzucić ani dewastować.

Omawiany projekt dekretu przewiduje ważne ulgi podatkowe postanawiając, 1. że osobom fizycznym i prawnym, które do końca r. 1947 poczynią w nabytych na Z. O. obiektach majątkowych inwestycje, potrąci się z dochodu podlegającego opodatkowaniu wg. Działu II dekretu o po-

datku dochodowym — sumy wydatkowane na te inwestycje; 2. nabycie do końca r. 1947 obiektów majątkowych w ramach omawianego dekretu, będzie uważane za wkłady finansowe dokonane zgodnie z planem gospodarczym Państwa, które powoduje zaniechanie w latach podatkowych 1946 i 1947 poboru podatku dochodowego wg Dz. III, — wreszcie sumy wydatkowane na nabycie i inwestycje wymienione pod pkt. 1 wyłącza się z podstaw opodatkowania podatku pobieranego na podstawie dekretu z dnia 13. IV. 1945 o nadwyzwyczajnym podatku od wzbogacenia wojennego.

Dyrektor Gluck zakończył swój referat stwierdzeniem, że cała polityka zmierza w tej chwili do tego, aby na Z. O. powstał ustrój podobny do ustroju ziem dawnych, przy czym głównym problemem na Z. O. jest przesunięcie do rąk prywatnych i spółdzielczych dużej ilości przedsiębiorstw, co w rezultacie doprowadzi do odpowiedniego zagospodarowania i zupełnej unifikacji Z. O. z pozostałymi ziemiami Rzeczypospolitej.

Streszczenie pozostałych referatów wygłoszonych na posiedzeniu R. G. Z. L. podamy w następnych numerach, podobnie jak omówione przez kompetentne osoby sprawy, poruszone już na pierwszym posiedzeniu R. G. Z. L., mianowicie zakaz wywozu, podstawy dochodowe samorządu terytorialnego, akcja osiedleńcza, rozgraniczenie kompetencji w sprawie przydziału młynów, kwestia bezrobocia i wysiedlenia Niemców, enklaw leśnych, łąk, jezior i stawów, komasacji zakładów, żegluga na Odrze i inne.

Na zakończenie podajemy powyższe na posiedzeniu uchwały:

1. Rada Gospodarcza Ziemi Lubuskiej, reprezentująca całość życia gospodarczego Ziemi Lubuskiej, odiera wszelkie próby kwestionowania słuszności naszych granic zachodnich. Ziemia Odzyskana, do których mamy uzasadnione prawa historyczne, po powrocie do macierzy zostały zagospodarowane i stały się nieodłącznym i nieodzownym czynnikiem gospodarstwa polskiego. W szczególności Rada Gospodarcza stwierdza, że Ziemia Lubuska została gospodarczo opanowana w zupełności tak pod względem rolniczym, jak i przemysłowym, czego dowodem jest — poza istniejącymi przedsiębiorstwami pod zarządem państwowym — wielka ilość prywatnych przedsiębiorstw przemysłowych, rzemieślniczych i handlowych.

2. Stwierdzając, że Ziemia Lubuska jest terenem przeludnionym zwraca się do Ob. Wojewody, by spowodował rewizję polityki osiedleńczej na tym terenie, w szczególności upelnorolnienie gospodarstw rolnych do 15, wzgl. 20 ha.

3. Rada Gospodarcza stwierdzając, że na terenie Ziemi Lubuskiej stan bezrobocia wzrasta, zwraca się do Wojewódzkiej Rady Narodowej o szczególne zainteresowanie się tym problemem oraz o poczynienie starań, by jeden z większych zakładów przemysłowych otrzymanych przez Polskę w ramach odszkodowań wojennych, został umieszczony na terenie Ziemi Lubuskiej, która posiada odpowiednie budynki fabryczne.

4. Rada Gospodarcza domaga się jak najspieszniejszego ewakuowania Niemców z Ziemi Lubuskiej — jako niepożądanego elementu stanowiącego przyczynę bezrobocia.

5. Rada Gospodarcza zwraca się do Dyrekcji Jednoczenia Energetycznego w Poznaniu o zbadanie możliwości spiesznej przekazania energii elektrycznej na Ziemię Lubuską, dla celów przemysłu i rolnictwa z terenu Szczecina i z terenów pozaodrzańskich kosztem energii na cele oświetleniowe na terenie starych powiatów.

6. Po wysłuchaniu referatu zast. Przewodniczącego Rady Narodowej w Zielonej Górze Rada Gospodarcza stwierdza, że działalność Głównego Inspektoratu Specjalnej Akcji Likwidacyjnej nieuzgodniona z miejscowymi władzami wywołuje nieporządek w stosunkach Ziemi Lubuskiej, wobec czego R. G. Z. L. zaleca uzgodnić i skoordynować działalność GISAL'u z władzami lokalnymi.

II Zjazd przemysłu Ziem Odzyskanych we Wrocławiu

W dniach 13, 14 i 15 października 1946 r. odbędzie się we Wrocławiu w gmachu Politechniki Wrocławskiej, drugi Zjazd przemysłu Ziem Odzyskanych pod hasłem „Zespolenie gospodarce Z. O. z Macierzą”. Pierwszy dzień Zjazdu poświęcony będzie przemówieniom Ministra Z. O. Wicepremiera Gomułki, Ministra Przemysłu Minca, Wiceministra Przemysłu Szyra, przedstawiciela K. C. Z. Zaw. oraz dyrektora Pomorskiego.

Drugi dzień Zjazdu przeznaczony jest na prace Komisji, a to 3 ogólnych mianowicie socjalnej, ekonomicznej oraz

przemysłu miejscowego i rzemiosła, oraz 4 branżowych, mianowicie górniczej i energetyki, przemysłu metalowego, przemysłu lekkiego i przemysłu chemicznego. Na wszystkich komisjach zostanie wygłoszonych 35 referatów, po których odbędzie się dyskusja.

Trzeci dzień obrad będzie drugim dniem obrad plenarnych celem przyjęcia sprawozdań i wniosków. Komisji oraz podsumowania wyników Zjazdu przez W-ministra Szyra. Obrady zakończy przemówienie Ministra Minca.

Zagadnienie Bezpieczeństwa Pracy

Zagadnienie bezpieczeństwa pracy, w pełni doceniane już w okresie przedwojennym, obecnie zyskało jeszcze na ważności i aktualności. Jesteśmy narodem wyniszczonym przez długotrwałą wojnę i okres okupacji. Poniesliśmy straty w ludziach, sięgające kilku milionów. W tych warunkach, każda para rąk roboczych utracona na stałe, wskutek wypadku śmiertelnego lub przejściowo na skutek czasowej niezdolności do pracy odgrywa niepośrednią rolę. Poza tym rok rocznie duża ilość ludzi pracy staje się kalekami, mogącymi już tylko częściowo lub na podrzędniejszym stanowisku pełnić pracę.

Wskutek wypadków przy pracy ponosimy więc straty społeczne i straty gospodarcze.

Stratą społeczną będzie ubytek pełnowartościowego pracownika na stałe lub na okres przejściowy.

Stratami gospodarczymi będą straty, które da się przevalutować na jakąś wartość materialną. Będą nimi w pierwszym rzędzie wypłacane renty, odszkodowania i ubezpieczenia tym, którzy ulegli wypadkowi, a w wypadku śmierci członkom rodziny. Te ciężary obciążają Państwo bezpośrednio. Są jednak i inne straty gospodarcze uderzające pośrednio w naszą gospodarkę narodową. Z reguły każdy wypadek przy pracy powoduje pewnego rodzaju konsekwencje, które odbijają się ujemnie na prawidłowym funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Gdy wypadkowi ulega pracownik wykwalifikowany, wobec trudności w obsadzie stanowisk przez siły fachowe następuje na tym odcinku pracy dezorganizacja. Następca jest zwykle pracownik o niższych kwalifikacjach, co oczywiście ma wpływ na produkcję przedsiębiorstwa, zastręstwo w niektórych wypadkach na pewien przeciąg czasu jest nawet niemożliwe. Te wszystkie momenty stanowią o tym, że wypadki przy pracy wpływają na to, że się produkuje mniej, gorzej i wolniej.

W obecnym okresie powojennym akcja z wypadkowością przy pracy, toczy się w specjalnie ciężkich warunkach. Wpływ na to mają trzy zasadnicze momenty.

Zniszczenie i dewastacja licznych zakładów, maszyn i urządzeń spowodowało, że stan bezpieczeństwa i higieny pracy, w obecnym okresie stoi niżej niż w okresie przedwojennym. A nasz poziom bezpieczeństwa pracy przed wojną odbiegał znacznie od poziomu całego szeregu państw. Jest to moment pierwszy.

Momentem drugim jest wprowadzenie we wszystkich gałęziach przemysłu ludzi nowych, aczkolwiek chętnych i pełnych inicjatywy, jednakże zajmujących w braku innych kandydatów stanowiska nie zawsze odpowiadające posiadanym kwalifikacjom i nabytemu doświadczeniu. Ludzie ci są oczywiście z racji swego niedoświadczenia narażeni w większym stopniu na niebezpieczeństwo grożące im przy wykonywaniu pracy.

Moment trzeci jest natury psychicznej. Obok pracownika dobrze odżywionego, należycie ubranego posiadającego rodzinę, która ma zapewniony byt, utrzymanie i należyte pomieszczenie — obok takiego pracownika postawmy drugiego zarabiającego niedostatecznie, mającego chore dziecko w domu, niespokojnego o posiadany dach nad głową i wreszcie stroskanego z licznych powodów, których w okresie powojennym nie brak każdemu z nas. Jest rzeczą oczywistą, że drugi z tych pracowników, pochłonięty swymi troskami jest elementem najbardziej podatnym z punktu widzenia wypadkowości przy pracy. Jego osobiste zmartwienia utrudniają mu skupienie się i skoncentrowanie uwagi na wykonywanej pracy, a w pierwszym rzędzie na grożącym mu w każdej chwili niebezpieczeństwie.

Każda za tym akcja, mająca na celu polepszenie poziomu bezpieczeństwa pracy w danym przedsiębiorstwie winna wziąć pod uwagę i te momenty, które stały się specjalnie aktualne w okresie powojennym.

Właściwie zrozumiana akcja bezpieczeństwa pracy na terenie przedsiębiorstwa nie może sprowadzać się wyłącznie do tego, aby wyczekiwać na jakiś wypadek przy pracy, który według twierdzeń niektórych nie miał miejsca dajmy na to nawet czterdzieści lat w tym przedsiębiorstwie i dopiero na podstawie zaszłego już wypadku obmyślać środki zaradcze, żeby taki sam wypadek już się nie powtórzył. Nieuchronnie drugi wypadek napewno będzie miał miejsce, lecz na innym odcinku pracy, może w bezpośrednim sąsiedztwie poprzedniego. Taka praca od wypadku do wypadku nie

jest akcją celową i zorganizowaną i aczkolwiek stopniowo polepsza stan bezpieczeństwa, czyni to jednak zbyt ospale i kosztem zbyt wielu ofiar ze strony pracujących.

Właściwie pojętą akcją bezpieczeństwa pracy będzie akcja profilaktyczna, a więc zabezpieczająca z góry możliwość zdarzenia się wypadku przy pracy. Nie znaczy to, że wypadki, przy tak zorganizowanej akcji w przedsiębiorstwie nie będą miały miejsca. Własna nieostrożność, lekceważenie lub zbytnia brawura ze strony pracownika będą zawsze zbierały żniwo w postaci wypadków. Chodzi jednak o to, by ilość ograniczyć do minimum, a w pierwszym rzędzie ilość wypadków ciężkich i śmiertelnych.

Na właściwie zorganizowanie akcji bezpieczeństwa pracy, na terenie zakładu pracy istnieje cały szereg recept, opracowanych przez znawców i specjalistów tego działu. Z punktu widzenia hierarchii władz niejednym zakład pracy otrzymuje pewną, z góry narzuconą instrukcję co do zasad samej organizacji. Nie chciałbym na łamach tego artykułu przeprowadzać porównań względnie krytyki poszczególnych projektów. Wyrażam jednak przekonanie, że oprócz pewnych podstawowych zasad organizacyjnych, rzeczą najważniejszą będzie zastosowanie, rozszerzenie i dorobienie szczegółów przez tych, którzy na miejscu, w zakładzie pracy ogólne formy organizacyjne dostosują do właściwych, istniejących w danym zakładzie potrzeb i warunków. Dlatego też wypowiadam się negatywnie, przeciwko narzuceniu z góry dla danej gałęzi przemysłu opracowanej w najdrobniejszych szczegółach instrukcji, gdyż okazuje się, że w wielu zakładach pracy istniejące warunki i właściwości sprawiają, że pewna część instrukcji będzie trudną do zastosowania, inna część zbędną, a wreszcie w innych miejscach powstaną luki konieczne do wypełnienia. Stąd wniosek, że osobom zajmującym się akcją bezpieczeństwa pracy na terenie przedsiębiorstwa, należy udzielić pewnych ogólnych wskazówek, a ich pracy, doświadczeniu i pomysłowości, a przede wszystkim inicjatywie i energii, należy pozostawić resztę.

Istnieje pewna różnica zdań co do tego, kto ma bezpośrednio zajmować się sprawami bezpieczeństwa pracy na terenie zakładu pracy. Proponowane są obecnie i tworzą się w całym szeregu zakładów Koła Bezpieczeństwa Pracy, względnie Sekcje Bezpieczeństwa Pracy (w większych zakładach i Podsekcje), są wreszcie i referenci bezpieczeństwa pracy. Koła Bezpieczeństwa Pracy są jednostkami kolegiальnymi, składającymi się obok przedstawicieli Rady Zakładowej z grona osób, które z racji swych kwalifikacji lub doświadczenia są w pierwszym rzędzie predestynowane do podjęcia się tego zadania. Takie Koło względnie Sekcja wybiera z pośród siebie przewodniczącego i sekretarza, zaś członkowie Koła są zwykle referentami dla poszczególnych zagadnień bezpieczeństwa pracy względnie dla poszczególnych oddziałów istniejących w zakładach pracy. Jak wspominałem wyżej istnieją już w poszczególnych zakładach pracy referenci dla tych spraw. Powstaje pytanie, jak powiązać funkcję referenta bezpieczeństwa pracy z funkcjami i zadaniami Koła lub Sekcji. Istnieją zdania, że referent bezpieczeństwa pracy powinien być w zasadzie przewodniczącym Koła względnie Sekcji. Istnieje zdanie, że referent powinien istnieć obok Koła i tylko utrzymywać z nim kontakt. Są wreszcie zwolennicy zasady, żeby referent wchodził bezpośrednio w skład Koła lub Sekcji, a więc żeby jego kontakt z Kołem nie był iluzoryczny, nie potrzebuje on jednak być przewodniczącym Koła. Osobiście jestem zwolennikiem tej ostatniej zasady. Referent bezpieczeństwa jako płatny pracownik zakładu spełnia swe funkcje, kierując się niejednokrotnie otrzymywanymi instrukcjami od swych zwierzchników służbowych. Jest on, za pewne prace odpowiedzialnym i pewne czynności zlecone musi wykonać w sposób, który jest dla niego wiążącym, Koło lub Sekcja Bezpieczeństwa Pracy odgrywałyby rolę czynnika społecznego, a jednocześnie dawałyby cały szereg cennego materiału, mogącego być wykorzystanym w pełni przez referenta. Udział w charakterze członka we wszystkich pracach i posiedzeniach Koła, a conajmniej udział w nich z urzędu zapewniłby ścisły kontakt tych dwóch czynników. Nie powinien jednak w zasadzie referent bezpieczeństwa pracy, choćby z racji odpowiedzialności za powierzony mu odcinek pracy, być bezpośrednio zależnym od uchwał lub dezydera-

tów Koła lub Sekcji, w których jako w ciałach kolegialnych uchwały te podejmowane są większością głosów.

W zakładach mniejszych funkcje referenta bezpieczeństwa pracy może spełniać równocześnie kierownik techniczny zakładu. W zakładach takich, jeżeli nie powstało w ogóle Koło Bezpieczeństwa Pracy, pracownik, któremu powierzono tę funkcję może na własną rękę wykorzystać uwagi, wynikające z większego doświadczenia i rutyny najstarszych fachowych pracowników danego zakładu.

Po rozważeniu, kto będzie zajmował się akcją bezpieczeństwa pracy, zajmiemy się teraz zagadnieniem, jakie zadania będzie miał do spełnienia. Zadania te da się rozbić na dwie zasadnicze grupy.

W grupie pierwszej, którą można by nazwać organizacyjno-propagandową należałoby rozważyć i ustalić następujące zasadnicze zadania:

1. Organizacja akcji bezpieczeństwa pracy na terenie zakładu.
2. Przepisy prawne i instrukcje.
3. Statystyka wypadków przy pracy i ich częstotliwość.
4. Propaganda akcji bezpieczeństwa pracy oraz propaganda przestrzegania przez pracowników wydanych zarządzeń.

W grupie drugiej, której możemy dać nazwę technicznej należałoby wykonać wszystkie prace ściśle praktyczne, a więc wprowadzenie w życie obowiązujących przepisów, opracowanych instrukcji oraz innych zaleceń, opracowanych przez referenta, względnie przez Koło Bezpieczeństwa Pracy. Prace te sprowadzałyby się do:

1. Zainstalowania odpowiednich urządzeń i zabezpieczeń przy wszelkich maszynach produkcyjnych oraz procesach technologicznych.
2. Zabezpieczenia urządzeń do przenoszenia energii mechanicznej.
3. Umożliwienia stworzenia możliwie najbezpieczniejszych warunków komunikacji, transportu i składowania na terenie zakładu.
4. Przestrzegania bezpieczeństwa instalacji elektrycznej.
5. Przestrzegania stanu używanych przez pracowników narzędzi ręcznych.

6. Zapewnienia odpowiedniej klimatyki pomieszczeń pracy. (wentylacja, oświetlenie, ogrzewanie, czystość).
7. Zapewnienia bezpieczeństwa zakładu pracy z punktu widzenia obrony przeciwpożarowej.
8. Zapewnienia pracownikom środków ochrony indywidualnej przeciw szkodliwościom, wynikającym z rodzaju ich pracy.
9. Zorganizowania punktów pierwszej pomocy w razie wypadku przy pracy.
10. Zainstalowania specjalnych urządzeń ochronnych, koniecznych z uwagi na pewnego rodzaju czynności, wykonywane w tym zakładzie pracy.

Jeżeli na terenie zakładu pracy nie ma osób specjalnie wyznaczonych do czuwania nad wszelkiego rodzaju urządzeniami socjalnymi, należałoby dodać do poprzednio wyliczonych zadań jeszcze urządzenia higieniczno-sanitarne, istniejące, względnie mające być zainstalowanymi na terenie zakładu. Do urządzeń tych należałyby: pomieszczenia jadalni, szatni, umywalni, urządzeń kąpielowych, natrysków i ustępów.

Wyliczone wyżej ważniejsze zadania stojące przed Kółkami względnie referentami bezpieczeństwa pracy nie wyczerpują oczywiście całości tego zagadnienia. Są to zadania podstawowe, które uwzględnionymi być muszą. Część z nich spada na barki referenta bezpieczeństwa względnie kierownika technicznego zakładu lub samego właściciela. Część może być z powodzeniem wykonana przez czynnik społeczny, jakim w danym wypadku byłoby Koło lub Sekcja Bezpieczeństwa Pracy, a w braku tych grupa pracowników dobrej woli, którym leży na sercu dobro ogółu, a w pierwszym rzędzie zmniejszenie niebezpieczeństwa czyhającego na pracownika przy pracy. Połączone wysiłki tych ludzi mogą dać obok niewątpliwych korzyści gospodarczych dla zakładu pracy i Państwa również to, czego nie da się ocenić brzęcząca lub papierową monetą. Będzie nim zachowanie dla zakładu i Państwa szeregu zdrowych i nieokaleczonych pracowników, co w dzisiejszych warunkach ma oczywiście bezcenną wartość. W następnym z kolei artykule omówimy bardziej szczegółowo zadania, stojące przed osobami, powołanymi do czuwania nad bezpieczeństwem pracy.

inż. Tad. Skusiewicz

Kontrola przemysłowych uprawnień podatników

Na zarządzenie centralnych władz skarbowych u osób, zgłaszających się do Urzędów Skarbowych (Rewizyjnych) w celu nabycia kart rejestracyjnych, urzędy obowiązane są sprawdzać, czy osoby te posiadają uprawnienia na prowadzenie przemysłu, handlu, rzemiosła lub zajęcia, nadane przez władze przemysłowe w trybie prawa przemysłowego, a zatem, czy dane podane przez zainteresowanych w rubryce 10 druku: „Zgłoszenia w sprawie nabycia karty rejestracyjnej” odpowiadają istotnie stanowi faktycznemu.

W tym celu Urzędy Skarbowe (Rewizyjne) wykorzystywać będą zawiadomienia o nadanych uprawnieniach przemysłowych, udzielanych przez władze przemysłowe Urzędem Skarbowym (Rewizyjnym) zgodnie z art. 136 prawa przemysłowego.

W przypadku stwierdzenia, że ubiegający się o wydanie karty rejestracyjnej podatnik nie posiada uprawnień przemysłowego, otrzyma on mimo to kartę rejestracyjną z tym jednak, że o braku uprawnień przemysłowego zawiadomiona zostanie właściwa władza przemysłowa I instancji.

Z drugiej strony dowiadujemy się, że zarządzeniem Urzędu Wojewódzkiego Poznańskiego — Wydział Arowi-

zacji i Handlu z dnia 22 sierpnia 1946 r. ustalono przy wydawaniu licencji na przemysł okrężny (handel obnośny, rozwożny itp.) następujący sposób postępowania:

Władza I. instancji (Wydziały i Referaty Arowizacji i Handlu) uzależnią wydanie licencji na przemysł okrężny od przedstawienia przez petenta wykupionej uprzednio karty rejestracyjnej na dany rok kalendarzowy, w terenie właściwym Urzędzie Skarbowym, przy czym należy poczynić odpowiednie adnotacje co do nr. i wysokości opłaty, jak i określonego rodzaju handlu w rejestrze uprawnień handlowych.

Zwracamy uwagę na brak koordynacji w odnośnych zarządzeniach.

Jeżeli bowiem, władze podatkowe, ze swej strony uzależniają w pewnej mierze wydanie karty rejestracyjnej od uprzedniego przedłożenia uprawnień na prowadzenie zajęcia, to równocześnie nie mogą władze przemysłowe uzależniać wydania zezwolenia (w tym przypadku) na przemysł okrężny od uprzedniego przedłożenia wykupionej karty rejestracyjnej.

Pożądanym jest jaknajszybsze wyjaśnienie sprawy przez odnośne władze.

Opłata monopolowa od spirytusu wypędzanego z wina

1. Opłata monopolowa.

Stosownie do udzielonych ostatnio, przez władze skarbowe wyjaśnień posiadany przez wytwórnice wódek gatunkowych spirytus 100% otrzymany z wina w drodze destylacji jest spirytusem owocowym i powinien być zapisany na przychód.

Stosownie bowiem do postanowień art. 37 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932

r. o monopolu spirytusowym (Dz. U. R. P. Nr. 63, poz. 586), za spirytus owocowy uważa się spirytus wypędzony z owoców, jagód lub odpadków z nich, jak również z wina.

Spirytus ten zatem stosownie do postanowień art. 44 ust. 2 powołanego rozporządzenia: („Państwowy Monopol Spirytusowy zwalnia spirytus owocowy do wyrobów wódek gatunkowych za opłatą, równą różnicy pomiędzy ceną sprzedaży spirytusu do wyrobu wódek gatunkowych i kosz-

tem własnym spirytusu oczyszczonego na cele konsumpcyjne" podlega obciążeniu opłatą monopolową w wysokości każdorazowo obowiązującej, obecnie po 625 zł za 1 litr 100%.

2. Używanie wina do wyrobu wódek.

Samo wino używane jako domieszka smakowa lub barwnikowa do wyrobu wódek gatunkowych nie podlega opłacie monopolowej pod warunkiem, że zawartość alkoholu w domieszkach będzie wpisana do odpowiedniej rubryki przychodu księgi obrachunkowej fabryki wódek.

Równocześnie wyjaśniono stosowanie następującego przepisu rozporządzenia ministra Skarbu z dnia 10 września

1932 r. (Dz. U. R. P. Nr. 88, poz. 746) w sprawie wykonania wskazanego wyżej rozporządzenia Prez. R. P. z dnia 11-go lipca 1932 r. o monopolu spirytusowym: „zabrania się poddawać fermentacji spirytusowej owoce przeznaczone do wyrobu odpowiednich wyciągów i soków, używanych do fabrykacji wódek gatunkowych. Fermentację taką stosować można tylko w gorzelniach owocowych”.

Z uwagi na to, że w przepisie tym zawarty jest jedynie zakaz poddawania fermentacji spirytusowej owoców, przeznaczonych do wyrobu wyciągów i soków, używanych do fabrykacji wódek gatunkowych używanie wina przy wyrobie wódek gatunkowych nie jest sprzeczne z tym przepisem.

Poradnik księgowego

Czynsz za wynajęty lokal handlowy

W okresie przedwojennym zagadnienie księgowania czynszu za wynajęty lokal handlowy, zaliczany do t. zw. kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa, nie stwarzało żadnych wątpliwości. Wpółcześnie, na skutek powstałych zniszczeń wojennych licznych budynków użytkowanych dla celów handlowych sprawa ta powoduje wątpliwości w wypadkach, gdy wynajmujemy lokal handlowy, który wymaga, jeżeli nie gruntownego, to przynajmniej poważnego nakładu finansowego, by doprowadzić go do stanu użytkowania.

Wyjaśnienie da nam konkretny przykład. Przypuśćmy, że właściciel domu oddaje nam do użytku lokal, który jest w chwili objęcia tak zniszczony, że wymaga poważnej inwestycji. Z reguły, przedsiębiorca nie zastanawiając się nad rozwiązaniem księgowym postępuje w taki sposób, że wszelkie wydatki poczynione na remont nie własnego lokalu zalicza:

1. do kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa, obciążając rachunek kosztów ogólnych, — albo
2. do inwestycji, by na przeciąg ustalonych lat użyteczności dokonać coroczne umorzenie.

Ponadto po myśli umowy zobowiązuje się płacić czynsz za tenże lokal. Podchodząc do tego zagadnienia z punktu widzenia fiskalnego należy stwierdzić, że wszelkie wydatki niezwiązane z działalnością przedsiębiorstwa, nie są potrącalne od dochodu (art. 10 dekretu o podatku dochodowym z 8. I. 1946 r.) W naszym przykładzie dany przedsiębiorca, jako dzierżawca nie jest właścicielem lokalu i ztąd poniesionych wydatków na doprowadzenie lokalu do stanu użyteczności (mowa o inwestycjach budowlanych) nie może w żadnym wypadku zaliczyć do kosztów prowadzenia przedsiębiorstwa. Omawiane wydatki mogą być li tylko kosztem potrącalnym dla właściciela domu. Dla przedsiębiorcy natomiast miarodajny jest wyłącznie czynsz za użytkowanie lokalu.

Jak należy przeto postąpić, by tego rodzaju nakład, bądź co bądź poważny nie był pozycją czysto prywatnego rozliczenia?

Decydującym czynnikiem w tym zakresie będzie umowa zawarta między właścicielem lokalu a dzierżawcą. I tak, jeżeli umowa między innymi mówi będzie, że przedsiębiorcy, jako dzierżawcy przysługuje prawo potrącenia w systemie ratałnym poniesionych wydatków, — albo sumę ogólnych wydatków remontu zalicza się jako dzierżawę na ustalony okres, wówczas kwota ta jest kosztem prowadzenia przedsiębiorstwa pod pozycją kosztów z tytułu czynszu.

Przykład 1.

Właściciel domu oddaje do użytku zniszczony lokal handlowy z zaliczeniem poniesionych inwestycji budowla-

nych przez przedsiębiorstwo na przeciąg jednego roku jako czynsz za użytkowanie. Ogólny koszt remontu lokalu wynosił zł 94.560,—. Ponieważ powyższa inwestycja została przez właściciela zaliczona jako czynsz za użytkowanie lokalu, przedsiębiorca ma prawo w każdym miesiącu danego okresu zaliczyć 1/12 część na koszty prowadzenia przedsiębiorstwa.

Księgowo zatem zapiszemy na początku na rachunku „Różni dłużnicy” pełną sumę zł 94.560,—, z której co miesiąc odpisujemy na kosztą prowadzenia (jako czynsz) zł 7.880,— tak, że po upływie 12 miesięcy rachunek się wyrówna.

Różni dłużnicy	Czynsz za lokal handl.
Kasa 94.560.— Czynsz 7.880.—	R. Wierzyc. 7.880.—

Przykład 2.

Właściciel domu wynajmuje ten sam lokal handlowy (przy zachowaniu tych samych wydatków na remont lokalu ze strony przedsiębiorstwa) na następujących warunkach:

- a) czynsz miesięczny ustala się na zł 7.880,—,
- b) przedsiębiorstwo płaci połowę sumy gotówką, połowę zalicza się z poniesionych wydatków na remont,
- c) czasokres powyższych warunków ustala się na przeciąg 2 lat.

W przytoczonym przykładzie postępujemy analogicznie jak wyżej, z tym, że czasokres umarzania poniesionych wydatków remontu będzie trwał przez przeciąg 24 miesięcy po zł 3.940,—. Suma poniesionych inwestycji rozciąga się zatem na dwa po sobie następujące okresy gospodarcze.

Z przytoczonych przykładów wynika, że z jednej strony tego rodzaju inwestycja jest kosztem prowadzenia (tj. dla przedsiębiorstwa wynajmującego lokal handlowy), z drugiej natomiast jest dochodem, podlegającym opodatkowaniu (tj. dla właściciela nieruchomości).

Gdyby umowa o najem danego lokalu tego rodzaju postanowienia nie zawierała i właściciel domu zażądałby pełnej sumy czynszu w gotówce nie uwzględniając wydatków, poniesionych na doprowadzenie lokalu do stanu użytkowania, wówczas inwestycja, z punktu widzenia fiskalnego byłaby czysto prywatnym wydatkiem właściciela przedsiębiorstwa, a tym samym nie mogłaby umniejszyć dochodu przedsiębiorstwa.

Reasumując powyższe uwagi na temat czynszu za użytkowanie lokalu rzeczą księgowego jest stwierdzić, czy i jak brzmi umowa o czynsz. Unikniemy wówczas błędnego księgowania i niepożądanego prostowania sprawozdania rachunkowego za dany rok gospodarczy.

mgr M. Nowicki.

W wiadomości różne i komunikaty:

Przypominamy:

Garbarnie, zakłady do solenia i suszenia skór surowych oraz fabryki obuwia i pasów transmisyjnych, zatrudniające (te ostatnie dwie kategorie) powyżej 20 robotników na zmianę zostały poddane dekretem z dnia 19 sierpnia 1946 r. (Dz. U. poz. 250) obowiązkowi koncesyjnemu. Koncesji udziela według swobodnego uznania Minister Przemysłu, podania

należy wnosić do Ministerstwa Przemysłu. Przedsiębiorstwa prywatne i spółdzielcze, w zakresie wyżej wymienionym winny do dnia 20 października br. wnieść podanie o koncesję, w przeciwnym razie podlegają likwidacji. Do podania o koncesję należy dołączyć dowody dostatecznej umiejętności zawodowej, jak również posiadania lub możliwości posiadania odpowiednich urządzeń technicznych niezbędnych dla prowadzenia przedsiębiorstwa.

Produkcja, obrót i opodatkowanie sztucznych środków słodzących.

Czyniąc zadość, coraz to liczniejszym życzeniem zainteresowanych Czytelników, poddajemy — w ramach stałego działu skarbowości — analizie zagadnienie produkcji, obrotu i opodatkowania sztucznych środków słodzących, w szczególności sacharyny.

W tej mierze panował dotąd pewien chaos pojęć i wiadomości wpływające z niedostatecznego naświetlenia obowiązujących przepisów i zarządzeń, których ostateczna koor-dynacja n. b. niezupełnie jest jeszcze przeprowadzona.

1. Obowiązujące przepisy.

Zagadnienie sztucznych środków słodzących opiera się dotąd jeszcze na podstawowych przepisach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z mocą ustawy z dnia 7 października 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 797) zmienionego następnie trzykrotnie w r. 1932, w r. 1934 a ostatnio w r. 1945 dekretem z dnia 11 kwietnia 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 65).

W świetle tych przepisów, jak i zasad technicznych i produkcyjnych sztuczными środkami słodzącymi są wszelkie związki chemiczne, otrzymane syntetycznie, a przewyższające swą słodyczą rafinowany cukier trzcinowy lub buraczany.

Do związków takich zalicza się: sacharynę (sulfid kwasu benzoesowego i jego sole) bez względu na nadaną jej nazwę (np. sacharol, sacharynol, cukieryna, kryształoz), dulcynę, glicynę i inne.

Sztucznych środków słodzących nie należy utożsamiać z cukrami.

Z uwagi na to, że w praktyce spotykamy się najczęściej z sacharyną i dulcyną, środkom tym, w głównej mierze poświęćmy nasze uwagi.

Sacharynę otrzymuje się z toluolu (węglowodoru plynego) przy czym jest ona 500 razy słodsza od cukru trzcinowego. Słodycz ta jest czystą i jedynie przy użyciu większej ilości sacharyny daje się odczuwać pewien charakterystyczny posmak.

Sacharyna, jako taka nie posiada własności odżywczych i zastępować może cukier jedynie jako używka, nie zaś jako produkt spożywczy. Na podkreślenie zasługuje, że jest to używka nieszkodliwa.

Dulcynę otrzymuje się przez podgrzewanie mocznika z solą chlorowodorową, przy czym jest ona 200 razy słodsza od cukru trzcinowego. Dulcyna jest równie nieszkodliwa dla organizmu, jak sacharyna.

Postanowieniom obowiązujących przepisów podlegają również te związki chemiczne, które zapomocą prostych zabiegów chemicznych mogą być przetworzone na sacharynę lub na środki do niej zbliżone.

Wyrób i przerób sztucznych środków słodzących wymaga zezwolenia Ministerstwa Skarbu, wydanego w porozumieniu z Ministerstwem Opieki Społecznej oraz Przemysłu i Handlu.

Wyrób oraz przerób sztucznych środków słodzących podlega stałemu nadzorowi kontroli skarbowej.

Izba Skarbowa może żądać od zakładów, wyrabiających sztuczne środki słodzące, bezpłatnego dostarczania dla organów kontroli skarbowej mieszkania z kuchnią, opałem i światłem.

Sztuczne środki słodzące są przedmiotem reglamentowanego obrotu handlowego.

Wytwórnie, które mają zezwolenie na wyrób i przerób sztucznych środków słodzących dokonują hurtowej sprzedaży tych środków aptekom, hurtowym składom materiałów aptecznych oraz innym hurtowniom, które uzyskały zezwolenie wojewódzkiej władzy administracji ogólnej na sprzedaż sztucznych środków słodzących.

Za sprzedaż hurtową uważa się sprzedaż sztucznych środków słodzących w ilościach nie mniejszych niż 1 kg.

Detalicznej sprzedaży sztucznych środków słodzących dokonują:

a) uprawnione (t. zn. mające zezwolenie wojewódzkiej władzy administracji ogólnej na sprzedaż sztucznych środków słodzących) sklepy materiałów aptecznych — w stanie czystym,

b) apteki — tak w stanie czystym jak i w przetworach i

c) uprawnione sklepy rozdzielcze.

Sztuczne środki słodzące wyrobu krajowego i sprowadzone z zagranicy podlegają podatkowi na rzecz Skarbu Państwa.

Podatek ten wynosi:

- a) 1.000 zł od 1 kg wagi netto sztucznych środków słodzących do 350 razy słodszych od cukru,
- b) 1.500 zł od 1 kg wagi netto sztucznych środków słodzących ponad 350 do 450 razy słodszych od cukru,
- c) 5.000 zł od 1 kg wagi netto sztucznych środków słodzących ponad 450 razy słodszych od cukru.

Nadzór nad wyrobem, przechowywaniem, przewozem i sprzedażą sztucznych środków słodzących należy do kontroli skarbowej niezależnie od uprawnień dozoru sanitarnego.

Organa Kontroli Skarbowej mają prawo wolnego wstępu do aptek, składów aptecznych, drogerii, wytwórni i składów sztucznych środków słodzących tudzież do zakładów wyrabiających słodzone artykuły spożywcze.

Organa kontroli skarbowej mogą korzystać z prawa wolnego wstępu do wytwórni tylko w czasie ich ruchu, do miejsc zaś sprzedaży i magazynów — tylko w czasie wykonywania w nich sprzedaży.

W razie uzasadnionego podejrzenia o nieprzestrzeganie obowiązujących przepisów organa kontroli skarbowej mają prawo wstępu do wymienionych zakładów o każdej porze.

Organa kontroli skarbowej mają prawo żądania od zakładów przemysłowych i handlowych próbek słodzonych artykułów żywności za zapłatą ceny sprzedaży. Przedsiębiorcom nie wolno odmawiać, wymienionym organom wydania próbek, nawet z towaru uprzednio sprzedanego osobom trzecim i przez nabywców nie odebranego.

Próbki podlegają zbadaniu w pracowniach chemicznych, celem stwierdzenia zawartości w nich sztucznych środków słodzących.

Wszystkie zapasy sztucznych środków słodzących, znajdujące się w obrocie w dniu wejścia w życie wyżej wymienionego dekretu z dnia 11 kwietnia 1945 r. musiały być odstąpione upoważnionym sprzedawcom w ciągu miesiąca od dnia wejścia w życie dekretu.

Z uwagi zaś na to, że dekret ten wszedł w życie z dniem ogłoszenia, tj. 14 kwietnia 1945 r., obowiązek odstąpienia zapasów ciążył na posiadaczach sztucznych środków słodzących w terminie do dnia 14 maja 1945 r.

Po upływie tego okresu uprawnieni sprzedawcy obowiązani byli zgłosić posiadane zapasy właściwym urzędowi akcyz i monopolów państwowych, które po dokonaniu obliczeń i pobraniu należnego podatku powinny udzielić zezwolenia na rozpoczęcie sprzedaży.

2. Postanowienia karne.

Naruszenia obowiązujących przepisów ulegają ukaraniu według zasad ustawy karnej skarbowej.

Winni potajemnego wyrobu i przerobu sztucznych środków słodzących ulegają karze pieniężnej do trzydziestu tysięcy złotych oraz karze konfiskaty wytworzonych środków słodzących, a nadto karze więzienia od trzech miesięcy do roku.

Wyrób lub przerób uważa się za potajemny, jeżeli odbywa się bez zezwolenia właściwej władzy.

Winni sprzedaży lub nabycia sztucznych środków słodzących, bez przepisanej zezwolenia, tudzież winni niedozwolonego przechowywania tych środków ulegają karze pieniężnej do 20-tu tysięcy złotych oraz karze konfiskaty środków słodzących a nadto karze aresztu od dwóch tygodni do sześciu miesięcy.

Winni sprzedaży sztucznych środków słodzących w przedsiębiorstwie, mającym zezwolenie na sprzedaż, osobie nieuprawnionej do nabywania tych środków ulegają karze pieniężnej do 50-ciu tysięcy złotych.

Tej samej karze ulegają winni bezprawnego nabycia sztucznych środków słodzących — jeżeli udowodnią, że nabyli je u upoważnionego sprzedawcy, w przeciwnym razie ulegają karze pieniężnej do 20-tu tysięcy złotych oraz karze konfiskaty środków słodzących a nadto karze aresztu od dwóch tygodni do sześciu miesięcy.

3. Najnowsze zmiany.

Najistotniejszą zmianą w obowiązujących przepisach jest zmiana dokonana wspomnianym dekretem P. K. R. N. z dnia 11 kwietnia 1945 r.

Zmiana ta wprowadza podatek od sztucznych środków słodzących, którego nie było pod rządą rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7 października 1927 r., a poza tym dopuszcza możliwość używania ich do słodzenia, co było znowu wyraźnie zakazane postanowieniami cytowanego rozporządzenia.

Stwierdzenie to znajduje swe uzasadnienie w okólniku Ministerstwa Skarbu z dnia 14 lipca 1945 r., który m. innymi zawiera następujące zdanie: „Ponieważ koniecznym jest zaopatrzenie rynku w sacharynę, w celu udostępnienia szerokim rzeszom ludności taniego, zastępczego środka słodzącego i obniżenia rynkowej ceny cukru, Ministerstwo Skarbu poleca — do czasu ukazania się znowelizowanych przepisów wykonawczych do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 października 1927 r. o sztucznych środkach słodzących z późniejszymi zmianami — dopuścić do obrotu sacharynę w ramach przepisów zawartych w dekrete z dnia 11 kwietnia 1946 r.”.

W związku z tą intencją, władz centralnych zostaje też nowela odnośnych postanowień w obowiązujących przepisach, gdy w nowym dekrete z dnia 11 kwietnia 1946 r. pominięty został całkowicie przepis dotyczący dopilnowania zakazu używania sztucznych środków słodzących dla celów słodzenia.

Z całością przedstawionego stanu rzeczy należy dedukować wyraźną intencję władz naczelnych, zmierzającą przede wszystkim w kierunku nasycenia rynku sztucznymi środkami słodzącymi (sacharyna) **opodatkowanymi** i legalnego pochodzenia.

mgr Z. M.

Rozgraniczenie kompetencji przy stosowaniu przepisów prawa przemysłowego.

Instrukcja Ministrów Przemysłu oraz Apropowizacji i Handlu z dnia 13 września 1946 r.

Wykonanie prawa przemysłowego, wprowadzonego rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468), a obowiązującego w brzmieniu ustalonego ustawą z dnia 10. marca 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 350) i ustawą z dnia 8 sierpnia 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 436), poruczone zostało ministrowi Przemysłu i Handlu.

Wobec powstania dwu oddzielnych resortów Ministerstwa Przemysłu i Ministerstwa Apropowizacji i Handlu zachodzi konieczność ściślejszego ustalenia kompetencji w powyższym zakresie każdego z tych Ministerstw.

Z tego względu zarządza się stosowanie w zakresie wykonywania administracji przemysłowej, w granicach ustalonych prawem przemysłowym zasad następujących:

1. wszystkie wytwórcze i przetwórcze przedsiębiorstwa i zakłady, bez względu na ich rodzaj (branża), podlegają kompetencji Ministerstwa Przemysłu,
2. wszystkie handlowe przedsiębiorstwa i zakłady podlegają kompetencji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu,
3. wszystkie przedsiębiorstwa usługowe, nie mające charakteru rzemieślniczego, podlegają Ministerstwu Apropowizacji i Handlu,
4. wszystkie rzemiosła podlegają kompetencji Ministerstwa Przemysłu,
5. przemysł koncesjonowany w zakresie art. 8 prawa przemysłowego podlega: a) w punktach 1), 3), 4), 5), 13), 14) i 15) Ministerstwu Przemysłu, b) w pozostałych punktach Ministerstwu Apropowizacji i Handlu, c) w punktach 10 skup wszelkiego rodzaju odpadków i skór surowych z wyjątkiem poubojowych, stanowiących surowiec do dalszej produkcji — podlega Ministerstwu Przemysłu; skup odpadków ubojowych podlega oddzielnemu uregulowaniu,
6. uprawnienia z art. 16 prawa przemysłowego (zatwierdzenie projektów, urządzeń ściśle określonych zakładów przemysłowych) przysługują Ministerstwu Przemysłu,
7. przemysł okrężny pozostaje w kompetencji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu odnośnie p. 1 i 2 art. 45 prawa przemysłowego, w granicach zaś art. 45 p. 3 — kompetencji Ministerstwa Przemysłu,
8. stosowanie przepisów działu IV prawa przemysłowego (targi — art. 60-68) należy do kompetencji Ministerstwa Apropowizacji i Handlu,
9. stosowanie przepisów działu V (zrzeszenia przemysłowe i ich związki) w zależności od rodzaju przedsiębiorstw w ich skład wchodzących, należy do Ministerstwa Przemysłu, bądź do Ministerstwa Apropowizacji i Handlu, wedle rozgraniczenia wskazanego w p. p. powyższych,
10. przepisy działu VI prawa przemysłowego stosuje się odpowiednio jak działu V,
11. władzami przemysłowymi, w zależności od przewidzianego w niniejszej instrukcji rozgraniczenia kompetencji są:

W zakresie działalności Ministerstwa Przemysłu:

Starostowie przez Referaty Przemysłowe, Wojewodowie (Zarządy Miejskie w Warszawie i Łodzi) przez Wydziały Przemysłowe, Ministerstwo Przemysłu,

W zakresie spraw, podlegających Ministerstwu Apropowizacji i Handlu:

Starostowie przez Referaty Apropowizacji i Handlu, Wojewodowie (Zarządy Miejskie w Warszawie i Łodzi) przez Wydziały Apropowizacji i Handlu, Ministerstwo Apropowizacji i Handlu.

Podkreśla się obowiązek i konieczność współpracy referentów i wydziałów przemysłowych z referatami i wydziałami apropowizacji i handlu we wszystkich zalegających się sprawach, oraz przypomina się treść art. 197 prawa przemysłowego, w myśl którego przy wykonaniu rozporządzenia o prawie przemysłowym należy działać w porozumieniu z właściwymi ministrami.

W zakresie administracji handlu zastrzega się kompetencje Ministerstwa Żeglugi i Handlu Zagranicznego w sprawach należących do właściwości tego Ministerstwa stosownie do dekretu z dnia 8 stycznia 1946 r. o utworzeniu i zakresie działania Ministerstwa Żeglugi i Handlu Zagranicznego (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 13).

Instrukcja niniejsza odnosi się wyłącznie do stosowania przepisów prawa przemysłowego, natomiast plany produkcji, reglamentacja obrotu, nadzór, przydział surowców itp. sprawy oraz czynności związane z wykonaniem ustawy z dnia 3. 1. 1946 r. o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 17) i dekretu z dnia 16. 12. 1918 w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 67) należą do odpowiednich jednostek organizacyjnych poszczególnych Ministerstw.

W ten sposób wyżej wymienione czynności w stosunku do przedsiębiorstw przemysłu spożywczego nie wyłączając rzemiosł spożywczych, należeć będą do Ministerstwa Apropowizacji i Handlu i władz jemu podległych, także czynności w odniesieniu do central handlowych przemysłu poza przemysłem spożywczym — do Ministerstwa Przemysłu.

Wypowiadania umów o pracę.

Wobec zaobserwowanego ostatnio zjawiska samowolnego przechodzenia pracowników, a w szczególności fachowców z jednego zakładu pracy do drugiego, bez jakiegokolwiek wypowiedzenia, co w znacznym stopniu utrudnia normalny bieg pracy w przemyśle, Departament Ekonomiczny w porozumieniu z Departamentem Kadr Ministerstwa Przemysłu przypomina o pismach okólnych Departamentu Kadr Min. Przem. z dnia 27. IX. 1945 r. N. B. 2003/6623 i z dnia 8. III. 1946 r. N. IV PM 2579 oraz o obowiązujących przepisach, normujących tę sprawę, zawartych w rozporządzeniach Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych i o umowie o pracę robotników (Dz. U. R. P. Nr. 35 poz. 323, 324) w myśl których **pracowników obowiązuje taki sam przepisowy termin wypowiedzenia, jaki obowiązuje Zakłady Pracy wobec pracowników, a więc pracowników umysłowych 3-mies. okres wypowiedzenia, pracowników fizycznych — 2 tygodniowy okres wypowiedzenia.**

W związku z powyższym, przed wydaniem decyzji o przyjęciu pracownika należy żądać przedstawienia:

1. zaświadczenia z poprzedniego miejsca pracy, stwierdzającego, że stosunek służbowy został rozwiązany zgodnie z postanowieniami wyżej podanych Rozporządzeń Prezydenta, albo
2. skierowania Urzędu Zatrudnienia, lub
3. zaświadczenia repatriacyjnego.

Na winnych niestosowania się do tego powyższego zarządzenia, tj. naczelnika personalnego zakładu i kierownika zakładu będą nałożone kary pieniężne, przewidziane w rozporządzeniach Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. nr. 35, poz. 323, 324).

Wyjaśnienie w sprawie ulg podatkowych dla podatników-repatriantów.

W ślad artykułu naszego, dotyczącego ulg podatkowych dla repatriantów i Ziemi Odzyskanych, w Nr. 15 „Tygodnika Gospodarczego” z dnia 13 kwietnia 1946 r. (Str. 114—116) komunikujemy następujące wyjaśnienie władz podatkowych.

Za datę przesiedlenia lub powrotu do Polski, która to data jest miarodajną dla określenia okresu korzystania z ulg podatkowych, należy uważać nie datę przekroczenia granicy lub przybycia do punktu etapowego PUR, lecz datę osiedlenia repatrianta w miejscowości wyznaczonej przez PUR, lub oddania mu przez PUR, placówki na terenie Rzeczypospolitej. Jeżeli oddanie placówki nastąpiło w terminie późniejszym od dnia osiedlenia, decydującym jest pierwsze osiedlenie się lub pierwsze objęcie placówki.

Projekt zmiany ustawy o izbach rzemieślniczych.

Ministerstwo Przemysłu opracowało projekt zmiany ustawy o izbach rzemieślniczych. Obecnie obowiązująca ustawa wydana została pod datą 19. lipca 1939 r., a więc na kilka tygodni przed wybuchem wojny tak, że praktycznie nie została ona wprowadzona w życie. To też ustrój izb rzemieślniczych opierał się nadal i do dziś opiera na przepisach dawnych, mianowicie na rozp. Prez. Rz. z dnia 27. X. 1933 r., ogłoszonym w Dz. Ust. Nr. 85, poz. 638.

Ważniejsze zmiany są następujące:

1. Zakres działania izb rzemieślniczych zostaje rozszerzony na sprawowanie nadzoru nad cechami rzemieślniczymi, co pozostaje w związku z projektem reformy prawa przemysłowego, który przerzuca prawo nadzoru nad przymusowymi cechami rzemieślniczymi z władz przemysłowych na izby rzemieślnicze.
2. Liczba radców izb zostaje ustalona dla wszystkich izb jednolicie na 25, co oznacza zmianę w stosunku do stanu obecnego o tyle, że liczba ta wahała się od 15—25, zależnie od stopnia nasilenia placówek rzemieślniczych w okręgu danej izby. Projekt utrzymuje w składzie radców nadal nominatów w stosunku 2/5, czyli 10-ciu, jakkolwiek padały głosy, że zmiany pójdą w kierunku powoływania całego zespołu radców w drodze wyborów. Zastępcy radców w liczbie również 25, mają być wybierani wzgl. mianowani w tym samym stosunku.
3. Czynne prawo wyborcze posiadali dotąd rzemieślnicy, którzy ukończyli lat 24, biernie zaś — z ukończeniem lat 30. Projekt noweli przyznaje czynne prawo wyborcze rzemieślnikom pełnoletnim, a więc tym, którzy ukończyli lat 18 (nowe prawo osobowe), a granicę wieku dla biernego prawa wyborczego obniża się z lat 30 na 25.
4. Na stanowisko dyrektora izby, plenarne zebranie radców wybierało dawniej kandydatów 3-ch a później 2-ch. Jednego z nich minister Przemysłu zatwierdzał. Obecnie przewiduje się wybór tylko jednego kandydata. Wymóg zatwierdzenia przez Ministra Przemysłu projekt utrzymuje nadal tak samo, jak warunki kwalifikacyjne (zasadniczo ukończone wyższe wykształcenie

Opł. pocztowa ulszczona ryczałtem

Adres dla zwrotu: Administracja „Tygodnika Gospodarczego” Księgarnia Wilak, Poznań Kantaka 10

prawnicze lub ekonomiczne i przynajmniej 3-letnia praktyka w samorządzie gospodarczym).

5. Jeśli chodzi o fundusze izb rzemieślniczych, to dawniej składały się na nie w poważnej mierze udziały w opłatach od kart rejestracyjnych przewidzianych ustawą z dnia 25 IV 1938 r. W miejsce tego źródła dochodowego projekt przewiduje dochód z dotacji Skarbu Państwa przewidzianej w art. 19 ust. 2 dekretu z dnia 20 III 1946 r. o finansach komunalnych (Dz. Ust. poz. 129) czyli 10% od 10% wpływów z podatku obrotowego.

W. G.

HANDEL ZAGRANICZNY.

CZECHOSŁOWACJA.

Firma czeska poszukuje przedstawicieli, którzy mogliby objąć na Polskę zastępstwo w sprzedaży aparatu elektrycznego opatentowanego we wszystkich krajach, który był wystawiany na ostatnich Targach w Pradze. Chodzi o osoby wprowadzone w branży artykułów elektrotechnicznych. Adres firmy czeskiej poda Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu.

ANGLIA.

Firma angielska dostarczająca urządzenia, maszyny, ich części, narzędzia, instrumenty naukowe, chemikalia, dla przemysłu browarniczego, jak również urządzenia do sortowania chmielu, poszukuje odpowiednich przedstawicieli, którzy mogliby się podjąć sprzedaży wymienionych artykułów na zasadach komisji w okręgu wielkopolskim. Adres firmy angielskiej znajduje się w posiadaniu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu.

Przyjme

posadę kierowniczą
możliwie w przemyśle chemicznym.
Długoletnia praktyka.

Łaskawe propozycje do Biura Ogłoszeń „PAR”
Poznań, Ratajczaka 7 pod 9,518

BIURKA

Krzeseła gięte, Meble szkolne

Poznańska Centrala Mebli - L. KONIECZNY

Przedstawicielstwa fabryczne

POZNAŃ, ul. 27 Grudnia 5, tel. 39-71

Wyroby Gumowe

„Getezet”

inż. W. Gadamski i Ska

POZNAŃ, plac Wielkopolski 5

Tel. 28-18 i 18-18

Ogłoszenia przyjmuje dla instytucji i przedsiębiorstw państwowych oraz firm pozostających pod zarządem państwowym „P. A. P.” Polska Agencja Prasowa, Poznań, Sew. Mielżyńskiego 8 — telefon 42-63.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa
w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31
Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR” Polska Agencja
Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Telefon
30-80 i oddz. Kraków, Rynek Gł. 46 —
Tel. 503-66 — Bydgoszcz, Al. 1 Maja 16
Tel. 17-66 — Teruń, ul. Mostowa 38.

Administracja: Księgarnia Wilak Po-
znań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40
Konto P. K. O. — V - 4085
Cena numeru 10,— zł, prenumerata
kwartalna 100,— zł